

Landskap: *Skåne*Uppptecknat av: *Kugl. Nordgren*Härad: *N. Åbo*Adress: *Frösta Högsröd, Löberöd*Socken: *Riseboga, Färingtofta, N. Rönne*

Berättat av:

Upppteckningsår: *1941.*Född år *1882 Långhult, Hållsöds sn.**Ljälvsbiografi (forts. fr. M. 7421.)*

<i>Minnen fr. Riseboga sn.</i>	<i>s. 1-16.</i>
<i>" fr. N. Rönnes sn.</i>	<i>s. 17-23.</i>
<i>" fr. Färingtofta sn.</i>	<i>s. 24-47.</i>

*Lägen om slag v. Thridsdala.**Bryggwader**Beskriv. av bunn.**" " tvärr.**Konfirmation.**Ljälvsbiografi o. böner.**Arbetsgillen.**Valborgsmässa d.**(M. 7)**(Ltn. I:12)*

Skriv endast på denna sida!

ACC. N.R. M. 7896.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Skåne Upptecknat av: August Adgren
Härad: Kona Åsbo Adress: Högsröd Låberöd
Socken: Birsberga Berättat av: _____
Uppteckningsår: 1941 Född år 1882 Långhult, Hallaröd

Fortsättning å mina uppteckningar och memoarer händelser från Birsberga socken som jag minns när jag som en liten pojke vistades hemma hos far och mor. Med anledning af att jag var enda barn hade jag ej några syskon att kivas med, därför kom mina intressen för äldre människor de gamla mera att ta min uppmärksamhet i anspråk, samt intresse för byggnad och kultur, för öfrigt allt gammalt och antikt som tog sig uttryck i en viss kärlek och omvårdnad av allt gammalt.

Dessa uppteckningar är en del av de händelser som ämnade under de år som innehålls i anteckningar hänvisa till

Skriv endast på denna sida!

Fortsätter härmed med mina Upp Teckningar
och Memoarer, som jag ännu minns som från
min Barndom och Ungdomstid, Då jag våren
1888, (~~så~~ som hösten förrut flytt 5 år) en säll och
filosofiserade svamp på ett flyttbuss, vilket kördes
med ett par Västlar, av min morbror Nils Andersson
från Långkull, från Åhus bygget i Thorsås försam-
ling, när som Perstorp Färingslöfta ry. mot
Biskoparna spången och djungelbygd. Lite
föroveten och präglad som jag var, äppnade
jag hjärtat till min morbrors språkliga
en underhållning saknades inte under färden
varanda plats vi kom till hade han något
att berätta derom, där vi kom förbi en plats som
hette Djurvid minns jag att det bodde en bonde
som alltid kallades för Snoge. Där hans rätta
namn var Per Svensson, en del historier om honom
har varit i anslapp så mycket till ex när Per

en häst dag tog en häst stop brännvin
med sig en skålkan. och satte den vid den
ena ändan av skansen. Där snacka då får byggsenar
se sål o så naur du nu kommer fram när den
skansen ska du ha en sypp, när naur där kom
fram så sa han ja tror vi ta o lura där en gång
så han får ingen sypp. så gick de för var skan-
sanna te midda då kom han se gin 3-4 stücken
syppa i stället. Ibland sprang han i kapp när drängarna
te o fram arbetet, så sa han ska vi sälla bön
o sai oem sam blev värt, naur där skälte hem
o ska så satte han bön, naur de skälte ut
i arbe så satte han bön men allt förlorade
Per men han följande i alla fall för arbet
kom fortare fram berigenam. Ja nu fort
säger jag färdan vidare mot Rischberga där
det stora monumentet på Rischberga kyrko-
gård över Guverner. Till fick min uppmärks-
samhet

Och sin förklaring om min Morbror, bland annat hade General Tall varit den en Gärd i Bireberga som heter Nybo i vars Trädgård en stor Kraftig Ek stod som General Tall skulle själv Planterad, så berättades det även för mig då jag vintern 1900-1901 innskade Gården där på Nybo. För ej Förglömna Birebergagården som vi också kom förbi der hade varit en Ryttmästare vid den tiden som hette Barfod som var ägare till gården, Min Morbror antalade att han hade exerceerat för honom, der var även en Beväringssång som kallades för Fammassas Bengt som inte hade så stor Fattningsspråkighet, utan när Kasperalen eller (Sjersantem) Gammels benämning på Sergeant, Frugate honom va Ryttmästaren hette svarade han alltid Plattfod i stället för Barfod, han sa allri nåd annat. Så fort sätta vi vidare med Spången, vid var sin

sida om vägen ett stycke från Rösbergskyrka,
ligger Prästgården ner intill Rånneå, motsatt
sida om vägen bodde en Hantel Stenborg som
fån sin befattning för att han sjungit förkyrkan
han var också en sångare av högsta klass enligt
vad som berättades av ortsbefolkningen.

I närheten av Spången fanns en höjd en backe
på vars plats i äldre tid anläggningar förskam
och kallades där för för gamla backen, en grus
grus fanns också i dess närhet, vari skulle ha
hittats en kapparbiter med silverfäningar uti
skotten. Han även fram med en historia om ett
par västgötar som var ute i byggsörna och
den sina göschäft, när de i sällskap kom förbi
en gammal utspann sig följande dialog, hör du
hur tror du de skulle häns o hänga i en
sådan, ja ja vet inte, ska vi inte försöka ja
de va den andre med på, den förtta sa nu försöker

ja när ja så sprattlar så tar du ner mr, ja o
uär ja vysslar så tar du ner mr, den första försöket
då, det dröjde inte länge för att han sprattlade
och blev mestugen, den andre skulle då försöka men
att dröjde det med visslandet den andre stod o
väntade o väntade men inget vysslande kom.
Då kom en vägfärande förbi varför står du
bär o gapar, ja tror min skulle försöka galgen o
uär han vysslate skulle ja ta ner honom, då var
för du inte de då sade den vägfärande, nej tror
min han inte vysslat än, när han nu tog ner
honom var han död.

Så kom vi över den gamla träbron över
Bäumså vid Spången vidare mot Sjölsten
Stridsdala, Långskuren, o mot Gungby by
bebyggelsen var inte stor i den tiden en
stora liten handställe till vänster om vägen
ovanför ^{nära} Spången sen inte något för ön Sjölsten

Däremellan fanns endast ett ställe (jordbruk) som kallades för Lunsgraven innan man kom till Ljunghus by. Detta låg till vänster om vägen från Ljunghus räknad till höger hade vi endast med hela vägen söder till dybro mot Rycke (vad) ut mot de ^{svidjunge} sannerstön. Längsmed Stridsdala är det en plats som låg mellan Gjöleken och Lunsgraven, en dalsänka, där enligt sägnen ett stort slag en gång skulle ha ägt rum som skulle varit så fruktansvärt, så blodet skulle ha rönt över flutit, så stridsmännen hade vadat i blod, några stenar förläppte ännu så sent som 1908 om denna sägenanssprunna plats hurvida de finns der är i dag är mig ej bekant. Sägner berättar, att stället ända i drabbningen ingicks mellan tre kamranger der småkamranger i forntiden, der den ene av dem skulle vara ställd som märke

Bäst sam förhandlingarna pågingo under
det att kungarna sat på var sin sten.

Träp kom plösligt fram en arm under en av
stenarna varpå en av kungarna sat, denne
tog då svärdet och dödade armen, men detta
tecken togs då upp av de båda andra kungarna
sam att denna kung skulle umgås med
svak, därför började striden igen, och slutade
inte för än den kungen var död, sam armen
tröp fram under stenen för, Euligt sam jag hört
sagan berättas, under 1888-1900.

Oh byggnader sam mest uppmärksammas
under evanstående tidsperiod, var de så kallade
Kungl paviljongerna vilka alla voro rådvalade
med vita dörrar fönster och de lämnar samt
likaså knutarna på husen, hur många sådana
paviljonger sam var uppförda kan jag inte min-
nas nu, men nog var det nog inemot ett dus

kanke flera, der var ju parvängar för Kungen
och hans stab.

Jä nu är jag o min morbror framme med vitt
flyttlar, vi hade mit kört o tappat en stol på vägen
annars var det bra. För hade hyrt i närheten
av Slätt (agra) ockra hos den en som kallades
för Gustav Mantov, För hade arbetat som timmer-
man och snickare när Garvåsförbundet i Träpanti-
liäret byggdes det var en Byggmästare Bergström
som byggde då. Det som tilldrog sig min uppf-
märksamhet var mycket var att denne Gustav
Mantov vid hämtning av vatten såväl som
av matanfull från *kakgravarne, som han
använde för att fodra ett par grisar med,
alltid använde en så kallad Ak som
låg tvärs över ålarna med en urringning
för halsen för äroigt mycket välformad
en länk eller rep med krok i hängde en i var

* Militära

ända på Åsöd, där en spann hängdes i var
krok. Bebyggelsen i Långby By var inte
särdeles stor i den tiden, omkring 1890 talat enligt
vad jag kan minnas fanns inte mer än 3 o 4
hemman i hela Byn, den som blev mest
bekant för mig, var en bandmora som gick
under det allmänt bekanta namnet Eukan
i Långby, enda Telningen en son hette Ernst.
Blev sedermera Katolik byggde därpå ett
litet kapell strax intill gården, det var
ordnat efter katolskt mått. Gården var
enligt gammal sed trängbygg med en port
från Bygatan som ledde in på gården.
Bänningrum mot storstugan gick tvärs över
hela husets bredd, vid gätersidorna fanns små
låga fönster med små rutor (fönsterluckor)
med blyinfattning, en dala klocka en antik
ekrista som värda konader samt sång med

sparlakan utgjorde rummets utstyrelse.
Dessa två en äkta banduosa av gamla
stammen hade alltid en gästvänligt och
rikt hus, min mor var der ofta på visit då
fåg fick lov att följa med, bland sevärd
heterna fanns också en blomma Kristi Korsblomma
som var vanlig i den tiden, så hade de
också en brunn utanför Baringslängan
och ute på den så kallade bygatan, fåg
har aldrig sett mer än den samma brunnan
med sådant uppodrings system för vatten
som den, först var der en fyrkantigt brunn
kar byggt runt brunnan med en vattenho
erhålkad av en gammal ekstock utanför
brunnskaret en träramma ledde genom karet
inifrån brunnan som vatten såndes i från
spånen och rann ut i trähoen, inne i karet
var två så kallade ständare anbringade

N:o.

en vid var sida, med en överbyggnad över
brunnen, i midten av denna överbyggnad
var fästad en stor trätrissa med en
urtagning i en säg. Var en lång järnlänk
läpte uti med en vatten (vannspann) i var
(ännu) ända när den fulla spannen drogs
upp gick den samma ned i brunnen, uppfo-
ringsystemet hörde ej till det lättaste arbetet.
Dett får vara nog med denna bantson. En annan
kanke som jag endast känner En namnet och
not var stället låg då, namnet på honom
var Pär Ömer, mer uttalades alltid Pärömer.
Jag hade en mester som hette hos honom
ärtalot är jag inte riktigt säker på men det var
omkr 1890 jag vet han antalade att Cirkus Madigan
var på Gångby och den sommaren att de hade
kyrt hos Pärömer, han talade även om Elvira
Madigan hur vacker han var. Men emellertid.

hände det sig så att denna Pärsmans dog
hastigt, likaså hans Fru. Begravningen för honom
var bestämt till Söndagen i samma vecka som
han dog, den dagen begravningen skulle äga rum.
Efter honom skulle hans Fru gå upp på (loftet
o skära spegelfläsk) men han hade ^{inte} mer än
skurit det och kommit ur igen, blev illamående
gick in i rummet, glade sig på en säng, så var
det snart slut, begravningen blev uppskjuten
närsta Söndag begravs båda. Händelsen väckte
stor uppmärksamhet i orten.

På den tiden, o ända in på 1900 talets början
var alltid som karsarva 3 regementen förlagda
till Gunnbyhed. Norra Skåningarna hela som
maren. Kavalleriet indrogs en o två månader
Ett kavalleriregemente (Prinsarna) Prinsessornas
eller som de i gamla tiden kallades för Prinsers
kusar var förlagda till Bannarp, som Sän-

Och Högstidsdagar ägde innan och omkring sek-
skiftet 1900. en förmelig folkvandring av folk
från kringlig gande öster många mil därifrån
Det var en av de största vägarna för såväl
unga som gamla i den tiden att ta till Lägerud
och så till Tenåttana, en dansbana fanns ju också
i Tjöpantevillaget där ungdomarna från när
och fjärran roade sig i god sällskap bland Mikh-
lärans. Fastän militären Tjöpanteri och Travalleri
många gånger inte var allt för säkra vännar
utan hota fjäder ja rent av bataljer utkäm-
pades ibland till ex. 1896, bataljer häran blir
konstigt för lång så jag får låta den vara.
Här jag var omkr 7 år flyttade mor och far
till en plats i Risberga socken som hette
Smålandens, platsen i fråga var nog en
gammal kulturbbyggd varan en hel mängd
minnesstenar vittnade därom, någonting

gammalt traditionellt vilade över byggen
som låg i närhet eller gränsade intill en liten
sjö Ruveröds sjön (Rusö) på en annan plats
hadde en band som hette ^{Lusurs} ^{Göfjansson} (Lusurs Göfjansson)
intill den fringbyggda gården låg en så kallad
Gammeldas kvarn (Svatta) skvatta som var i
bruk förjente till husbehov. Endligt vad de
gamla då berättade skulle smålandens vara
en gammalt slagpilt för en stor drabbning
skulle ägt rum, som ytterligare bevis här för
låg fyra stycken gamla kanoner ännu så
sent som 1905 hade en Trädgårdsmästare
som bodde strax intill Ruverödsjön, kanoni-
erna var hittade där i närheten, men det var
endast själva kanonröran kvar, Lasterarna var
upprättade och fästörda. En gammal kvarn
låg också strax berintill, med så kallad
underfall en vasshjul som drevs av vattuset

14r.

Underifrån, jag var en gång sen jag var en 18år
iunn i denna kvarn och besåg den, djälvaren
en heder värdig gammal man visade på mig
hela den gamla kvarnen i detalj, den var mycket
gammal och så kallad antik själva axeln som kvarn
stenen vilade på var av trä på denna var fästad
en så kallad lykta som drevet från stora Vattnen
Sjulet grep in uti och drog kvarnstenen
Denna lykta bestod av skjinnar som gjorts
gjorde som kuggar. Han visade mig även
ett stort hjul på flera almars diameter 4 à 5 dus
ett perpetuum mobile som hans föregångare
lagt ner mycket arbete och kapital på, idén
var att det skulle drivas med järnkulor som
skulle rulla in mot Centrum vid uppgående
och som drötkraft vid yttersidan. Ljugående
kvarnen så var denna helt av trä, lagren
likaså, det ena lagret av kast, det andra av bitt trä

En viss förutida tralst mystik vilade vid Svannen
och angivningen derom kring, med sitt lilla lättsmyg
som mynnade ut i den lilla Rucrods sjän
Der Läckan, enligt de gamlas påstående, om
sammars och höstkvällar lät höra sin bebaran
de och förhöriska musik. Jag minns en höstkväll
när vi bodde på Smålandshuset, att Far kom hem
han hade då varit vid en plats som hette Astratorp
och gick förbi den gamla Svannen, han gick
då strax intill, vid en sam plat med i sjän, höra
den mest vackraste musik en Fial han kunde
Tänka sig, han stannade i ögonblick, men mu-
siken närmade sig, han gick då med raske
steg mot hemmet, vägen gick längs med
sjökanten ett litet stycke, musiken följde med
idoligen och slutade inte för en Far var nära
hemmet, han var riktigt upprörd när han kom
in i stugan, han sade då i kvällen hos ja hort de

ACC. N:R. M. 7896

Landskap:

Skåne

Upptecknat av:

Lundströmmen

Härad:

Åsbo

Adress:

Kärsnäs Lohröd

Socken:

Färingsjö

Berättat av:

Uppteckningsår:

1941

Född år

1882 Länghult, Hallaröds sn.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3

Dessa anteckningar hänvisa till handlingen
från Åsbo. Färingsjö Socken då
jag hade Gernst hos Lantbr. där i orten

Nr.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R 7896

Landskap: Skåne

Upptecknat av: Lugårdaren

Härad: Frosta

Adress: Högsröd Lövård

Socken: Kroa Rörum

Berättat av:

Uppteckningsår: 1941

Född år 1882 i Långhult, Hallands m.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2

Anteckningarna rör sig om händelser från
austrände socken, hänvisar till innehållet.

Jag aldrig varit förr, han antallade på hela
händelsen, som jag här återger.

Jag vill nu återgå till händelsen som till-
drog sig omkring 1895-96 när jag sist nämnda
var slutade skolan, jag kunde då Grateksson
blänkt från pärm till pärm, en god del av de
andra läroböckerna kunde jag också utantill.
Om sommaren 96 gick jag på arbets på dgerups
gård i torra Rårums socken, Arrendatorn hette
Ola Tammasson. Ågaren av gården, Carl de
logis, samt av godset, var släkten Drangel.
De som Drangel vistades här endast vid vissa tiden
och ej följande. Augärendes arbetstid så var
den från $\frac{1}{2}$ 7 am morgonen då arbetet började
kl $\frac{1}{2}$ 9 var det laver, munnra frukost, middag kl 12
middags vila till kl 2. Då vi gick kaffe med ^{vet}bröd
innan arbetet började kl $\frac{1}{2}$ 5 avsluts en mållammår
mo-attam arbetet slutade kl 8 am kvällen varefter

Kvällsmad äts, denna matordning hölls den sam-
man vid hö och sädeshöst. Daglönen var inte
så höga i den tiden, jag hade 33 öre om dagen
en höstakarl 130 ett fruntimmer 75 öre. Her vid
upptagning och bindning av säd, vilket höide
sin ordning att ett fruntimmer skulle ta
upp säden och binda den med lötsumma var
och en efter sin karl. Vid tröskning av
säd, som i många orter på 1890-talet avver-
kades med ett ambulande tröskverk med
vandring som i bland var två par hästar
ill att draga lötsumma, vad som då tröska-
des om dagen det skulle karpas om kvällen
och bäras säden upp i flösta gall på stuglyftat.
Detta Corp de logis eller det gamla Herresätets
hagaridsbyggund stod bebodt den mesta
tiden, men en del gamla antika saker som
tillhört den gamla ättan förvarades ännu der

Och stod under värd och uppsikt av två gamla Fräknar, Klackarepräknar Kvistträsk Grän dörra Börum, jag hade fått förtroende hos dessa Fräknar och utträtt de att smälla åt små ärenden åt dessa, jag fick också för- månen att värnare beskåda en del sovråd- heter som ännu fanns kvar, det första som visades mig var ett porträttgalleri över Drangel- ska släkten flera generationer tillbaka, så fick jag se vapen, karnesk, som beskrivs under torn- spel, vidare gamla vännador, gamla hemvädda Sängakynor, som var helt obegagnade, men som den nye ägaren inte var så nogräknad med, om att använda, vilket Fräknarna åt inte kunde förlika sig med, utan ansåg detta i stil med vankelad av förfädersnas tillhörigheter Dessutom fanns även gamla antika Ök kistor varit de gamla vännaderna, och sängkläderna förvarades.

Trummen för ärrigt, vilka voro belägna vid båda sidor om en midtgång, fanns en så kallad kakel eller pottugn i varje rum, gamla eldtänger sopskylor eldgafflar allt av polnat malm och mässing.

Här jag om sommaren 1896 var på arbete på Ågerups gård var jag många gånger och beskådade den gamla likvagnen, som var tillverkad helt och hållet av trä, inte en enda spik fanns i den, och tillslutning vagnstäng. Här en bakått, varigenom kistan fördes inn i vagn gick på trådhängslor, med en lång trådgel såg gick genom en par hål i hängslorna. Lörrklinken var likaså av trä, och så hjulen var likaså av trä helt, utgående av en rund stök med hål i mitten för att trådas på axeln.

Det berättades att vagnen gått med ~~en~~^{likt} en av Gadebets ägare från Stockholm till stora Rönns

Kyrkan der Drangelnska ätten har gravkammare
som är inredd i en sidobyggnad till Kyrkan.
Ett fönster som är inmurat i väggen mellan
Kyrkan och kammaren kan man genom detta
se några av vapnen och barnstenen som är
uppsatta på väggarna ovanför sina respektive
ägare. Iorra Rörums Kyrka är en så de kyrkor
som ännu saknar torn, och har därför ännu
sin gamla klockstapel kvar.

Efter att ha gått och läst för Prästen vintern
1896-97 blev vi konfirmerade den 7 April
av dåvarande kyrkoherde P. H. Jüngfeldt
han var en lärd teolog, som kunde läsa både
Grekiska och Hebreiska språken, vilket också
ofta kom till uttryck i hans predikningar.
Men församlingens barna tyckte inte särskilt
om utläggningarna, av det skälet att de inte
förstod dem. När vi gick och läste drog

Kyrkoherden fram en och annan anskådet, sam-
mantrade upp stämningen för oss konfirman-
der så konfirmations tiden står som ett ande-
ligt minne för mig.

Våren 1898 hörde vi Lärkan första gången den
12 Februari i torra Rörum en dag vi var hos
Prästen.

Konfirmationen i den tiden, gick i bra
mycket enkla former, än nu. Vad kläder
na beträffar, så var de rätt enkla och flind-
fria både för punga o löser, huvudsak var
att tyget var mörkt det var inte alls tunn-
get det skulle vara Cheviot eller dylikt, vilket
för övrigt förskam inte så ofta (innan para-
tes vi i jag i detta sammanhang antala att när
min stor konfirmerades i V. Torup 1880 hade
de flesta barnen konvänder Värkens kläder
både löser och punga, det var tillverkat av

färgad eller svart papper.

Under dåvarande Konfirmanstiden fick man
ej sådana saker som blommor till Konfirman-
terna i någon form vare sig i buketter eller enkla
blommor, ej heller några Konfirmationskort, utan
så kallade visitkort med våra namn på, vilka
av de flesta köptes från John Fröberg Finspång.
Sådan lyx som en klokka bestods inte många i.
Lyckligaste fall kunde en annan pang på låna
sin fars eller brors klokka den dagen, men var då
en riktig kav. En bibel skulle ju de flesta ha
den dagen, jag fick en stor bibel, Melius med
förklaringar. Konfirmationsdagen såväl
som ståttdagsdagen hölls i stor vördnad
och ungdomen skulle hålla sig i stillhet
hemma de båda dagarna o läsa i bibel
och psalm bok. Bussandakten var ännu
mycket sträng i många hem, fast att slapphet
i religion började att göra sig intåg i åttiofemågon hem även då

Sen konfirmations tiden var förbi, började verksamhets lusten att mer och mer göra sig gällande, jag försökte då komma ut från mitt föräldra hem, och tog då plats som så kallad sysselpå, jag skulle gå till ett småjobb som förskam jag fick plats hos en Erika i en by som hette Annarp i Färingtofta socken, egentligen bestod hela byn av ett hemman till, summa två hemman vilket utgjorde hela byn. jag följde mig då för tre månader Aug, sept, Okt. Hos Erika i Annarp som hon i dagligt tal kallades för annars hette han Theoliva Persson, för dessa tre månader fick jag 30 kr i lön för. Tog sen tjänst en år till räknat från den 24 Oktober till nästa Oktober den 24 året därpå lönen för hela året utgjorde 107 kr + 2 kr i festpengar. Arbetet för kommunalt året blev rätt omväxlande jag fick göra skatt, passa korna, rykta hästar

Där man skulle slå 6 st, så kallade stöbear
av varje häst, vilket arbete gjordes om mor-
ningen innan vi fick kaffe, så hade jag 12 st
kor atom st par (studa) att fodra, gödsla
under, samt några stycken svin att passa
sen om dagen fick jag göra vad arbete som
föreskann, som vären harva, trumla, säd, skora
sten, slänga gärdsgårdar, m m. annat. Så kom
Hösthösten som bestod till stor del av stora så
kallade Maer, stora ängar med långt gräs på
ibland innomat st par alvar i längd, denna
höst var rätt ansträngande, dessa Maer eller
maer låg utmed Rännå, så hade vi så kallad
Knatts, buskknatts, ibland träd och buskar
anväxlade med större och mindre grässlät-
tinga, denna höst var inte så ansträngande,
mitt arbete bestod i att dels hjälpa Linn att
räpna i hop gräset lassa det på Höstbären

Köra fram det tim så kallade bräjplasser
der gräset bröddes ut för att torka, sedan vändes
gräset för hand med rivor (rånser) sedan när
det torkat skulle det strängas sedan i stora
rårer som kallades för (säber) sapor sen gör-
des dessa rånser eller sapor i hop med
stora handrivor som kallades för bårerivor
medan man var timbannan höet med dem
Detta tyngsta arbete utfördes av kararna
medan gruntimren renrövste med de lätta
handrivorna, när man hade gjort i hop
höet så man ansåg att der blev en bra byr
eller böda tog man med den ena långsidan
an rivkuvudet på en båreriva, så att man
fick en stor böda slängde den bödan under
bet man hela tiden här i rivestagen, upp
på axeln eller ryggen och var bort det i en
anlägg höj stack som kallades för Håns

Ten sådan hääs kunde ofta vara flera
lars hö i sedan skulle höed köras in
eller agas in. De så kallade höstävainana
var ju en sarskild konstruktion, ibland
vad de så kallade höstahäkarna försedda med
(runna ämspala) runda snokäppar, liksom
karetten den användes för inte nåd hö
skulle spillas, när höed var läst o äin va
kammen kom med lasset så lags den äin
karetten an på den äina längsian, så gick
dar sin alla två kara in äin vainer
o välte hails lasset, sen da detta var gjort
resten vagnen upp kareten sattes i hop o så
i väg igen efter en ny lars, de packer sam
då var hemma hade en så kallad höpförra
som bestod av en 4st långa bräder som låg om
stod från marken på gälden snett upp mot
höjälken, så var det två bräder till en vid var

Sida så att det hela blev en enda brot
tränarna varit höst lades sedan fördes det
upp på hjällen med en så kallad höjra
var den karen rask som fördes höst upp på
gällan o de var raska som tog emot det då
kunde der i bland bli en vilopaus på en hal
timme beroende också på hur långt der
var att hemta höst.

En annan var det när till ex rågen skulle köras
in, då användes ofta två vagnar, det bredde
alltid ut någon gammal haln först i botten
sedan började man lava en så kallad stäjl
vid den sida som vette mot lagen till, under
hela tiden med en första lasset togs in o lades
i laggolvet (laggäld) fick inte ett ord
yttras an någon enda an den som var der,
han var den att var man sent tygt så skulle
båttor och möss hålla sig borta från och ej göra

(H)

Årsgården skada på säden som låg der, stilla
Tigandot har spelat stor roll i många saker
och ting i folktraditionen somna ser att Tigan
stilla när man körde in det första säklasset.
Tillämpades både i Ousja, Frostä, och Korta Asbo
Kärader i äldre tid eller intill 1900.

Arbets tiden var rätt lång från kl 5 om morgonen
till kl 10-11 om kvällarna under sommaren, var
vanlig arbets tid, men arbetet försäras ej utan
en paus i arbetet kunde allt inträffa emellanåt
isynnerhet under höst arbetet, då gick en $\frac{1}{2}$ timmes
till daver som äts vid 8 till $\frac{1}{2}$ 9 p m sen middag kl 12-2
så kaffe sen gå i vängen som det hette så vädja
liarna ja så var klockan iunomat 3 på e m sen
unsattan kl 4 eller $\frac{1}{2}$ 5 så en halv timme då ja sen
var det ju förslås inte kvän för än vid nio tiden
att sluta arbetet för dagen så kann kvälls mad sen
alla extra sysslor så blev klockan både 10 och 11

innan arbetet var slut för dagen.

Dragnämen var 1897-98 då jag tjänade hos Enkan vid hö och sädeskösten 225 för en Håstakaas 100 en krona för kvinna nio priverna å lins för nästen heter i övrigt var inte så höga i helar, en bra ko köptes för 70 a 100 kr en Häst 200 får och lamm 8 kr st spädgrisar 4 kr mjölk 4 å 5 öre literen mejerismör 150 kg. Hostymmer Manns 30-35 kr en överrock 30 kr skor 8 kr långstövlar 15 å 18 kr o.s.v. Ett undantag i lån och änsende var en dräng som tjänade i Färinglöpla hos en Lantbrukare som hette Dubbs Gränberg. Denne dräng hade 300 kronor i lön för hela året det var också amtalt i hela socknen hur stor lön Gränbergs dräng hade.

Om en regn dag inträffade med allmänt regn blev det i regel en vilodag extra för husets folk man gick helt enkelt in och vilade

Sig ibland late man sig så kallad avampor
i sängen och vilade sig hela dagen om det reg-
nade, emellanåt som man var uppe och åt sin
måltid. Derför var en riktig regndag en glädjedag
för Gärdefolk, bönder och Lötter likaså. Men om
regnet fortfor mer än en dag fick man lov att
finna på något extra arbete den andra dagen
så kallade småsysslor. Söndagen i den tiden
var en riktig vilodag för folket på landet, en
person från varje hemman skulle ju som gammal
regel gå i kyrkan, om sammaren hände afton
att Karana tog rocken av sig och gick i bara
skortärmarna, och var rocken, skulle det hända
att regn föll en söndag när folk gick till eller
från kyrkan var det inte alls ovanligt att fruntim-
ren som hade långa kjolar och låga linne (Sark)
att de då kallade kjolen över sig som schal, för att
skydda sig för regnet, och (Sarken) fick gärna göra som
underkjol.

Allt efter som årstiden förflöte kom arbetet i olika skeden på våren mycket tidigt skulle alla sävängar och gårdsgårdar synas äro och stängas om det så behövdes, sen var det tid att risa samla upp en risbräte och löv i stängsen der som skulle höstas under sommaren, alla riskvistar och pinnar, o löv samlades i små högar, risdunkar eller här som de också kallades, dessa tändes eld på någon lugn dag, och också samlades det i hop till en mycket stort hö på någon hög backe, som sparades till 1:sta Maj valbarrsmässoafton då det antändes denna sed med valbarrsmässa eldar förkom rätt allmunt. Sen kom beredning av jorden med fjäderharu åder till och med hemgjorda träharvar med träpinna användes, det ansågs av många jordbrukare att det gick inte att så kom den våren för sin man

Kade kätt med röder fört, eller som man
(sa arja ageren fört ingen ja saur den)
den sätten var över skulle den (stainkättas)
vickst gick så till att alla stonar och jord
som kommit ut på åkerkanterna eller som
det kallades (agerrainen) rainerna) skulle
stonarna bäras bort till närmsta gördsgård
eller (staingauren) jorden skyfflades upp på
(ageren) igen. Träskyppor var inte alls ovan-
ligt i den tiden likaväl som (trägräben)
Den då vären var undanstöckad ^{gropen} kunn harkning
av & kträid stora träid fälldes grenarna skars
och högs av trädet. Den gräbe barken skra-
pades ut på med ett så kallad skrape
eller puasejärn som för det mesta var
gjort av någon gammal lic som böjdes
i form av en båg, av de stora trädet togs
barken av med en gräse träpime som var

Spetsad i den ena ändan vilken kändes
smellan trädet och barken, och skilde så
barken från trädet. De mindre grenarna
knabade eller slog man på med en yxa
så barken gick av, sen lades barken upp
på trädet för att torkas, sedan körades den
hem på lagan och i laggalven, varefter
den mindre gräna barken skars på hacksked-
maskin. Den grövre högs för hand med
en yxa på ett träkubb för att sedan säljas till
g. arverierna, barkningen utfördes i maj & juni.
Ja så kom till hästen med sina göromål
vilka jag till en del antalar, men en episod
har jag ej omnämnt förrt här, det hände sig
en varm sommardag när jag var i Lunnarp
att vi skulle köra hem till oss med ett par oxar
(stuba) spända för en vagn, det gick rätt
bra i början men när vi kom till värdstaden

av Höghäsen och skulle stanna där för att
läsa höst. Bar det sig inte bättre än att
bramsarna den så kallade Hålbamsen, höjde
surra bring mosen på (stubbarna) vilka togo
farten och skenade tvärs över Höghäsen och
inn i kuskswår, så långt inn i st. kusk-
swårje så vi hade över en halv timmes arbete
att kamma snigeln igen innan vi kunde börja
att läsa på. Ja sen kom såa hösten, pampor
eller påre plockning, dagligen här för var nu för att
dada o föan. Så kom höstplöjning. Såd an
vinter såd var ju också undan stäpad i September.
Sen var det att börja o stä på logan och
träska sägen med plöj. Ackordet för
dagen var 10 Travar en Trave i stora Åsbo
var alltid 24 kävar (neger) vilket brukade
att kallas för stora Åsbo Travar, när de 10 Travar
var traskade för dagen var man fri, vilket i bland

att haure ^{an kom}
traskades
15 à 18 Travar
om dagen med
plöj. eller
slaga sam
att traskade kullen
des

Var undan stukat till kl 3 på e.m.

Så högsas det även gammalt under vintern
vilket framkjordes och lastades upp för förkning
det som skulle användas hemma för eget
bruk det andra kördes till järnvägsstationen
och lastades upp där i väldiga staplar, och såldes
till uppköpare. Den vintern i äldre tid intill 1900
arbetades ännu i många hem med kvallsarbete
det mest långtråkiga arbete som kvällarna var
för den manliga befolkningen att stå ett par timmar och
skära maskor med maskin till hästarna. Men
däremot att sitta inne i vardagsstugan och binda
kvarter av björkris var inte så otämligt
der drogs historier om gamla händelser ibland
sjungs någon gammal visa, till om växling
men annars så tiden blev i bland trötlig och en
kvinn gick rätt fort. Så var här ännu något
kvar av de gamla gillena ännu som ex. Bergegilte H. C. 7.

De byns intresserade medl unga som gamla manliga
och kvinnliga om kvällarna var änn på det ena
än på det andra stället o roade päron (potatis) som
sedan under kvällen, den rivna massan urvattnades
och skäldes i balja, kopparkittel, eller kyl. Den
rivna potatisen slags da i en sejt som häns
är en balja i denna fäns vattnen sektion skänkades
da i vattnen, massan så kallad blev senträttad i
vattnet varefter stärkelsen gjunk till botten, den
slags det gamla vattnet ut, nya slags i stärkelsen
sördes upp gick gjunk till botten, dagen derpå
nytt vatten uppröring i gen på samma sätt för för
man tills stärkelsen var ren varefter den skars
upp i stora stycken och torrades sedan, så hade
vi höstgille i den gamla tiden som också kallades
för Brydegille, alla först om hösten kom ju
Höstgillet vilket på samliga ställen tog sig i
uttryck både i tal och skålar, vilket har berättats
mig

*kallas även
skäklas

Sen efter brydegillel kom ju sjätte gille der
Häsen sjättes för hand på en kallade sjättestola
med sjätte trä. Ibland förkam även hälegille
när Häsen skulle finhäcklas, först grov och
sedan finhäcklas. I mitt Högskoleålder kom spinn
med spinnrock hela vintern ända till Froeban
den 25 Mars sen gick inte spinnrocken en inns
längre. Men der kunde också spinnas och vävas
på samma gång och till den 1sta Maj skulle
väven vara klar och vävsäckerna läggas ut
till blekning på särskilda färtiga utredda
gräsplaner.

År 1898 den 1ste November kom jag i Gæmt en
år kass till Torstens Storkhus i Rögnerid Färing
täfte socken, jag gick där 5 hr i färtspinn
130 hr i län för en år, vilket var en vanligt stor
län för en panna på 12 år, och var därför antatt
der i orten hur stor län till Torstens län hade

Men ett utmärkt ställe att vara på. Kraftig mat
så mycket man kunde äta, glädfria och sukla i
sitt sätt och umgänge, men ändå mycket rika
och välberäade, vid gillstämningar, lyubningar,
födelsedagen, julagilla, och dylikt. Skulle jag vilja
konstigen ta och klida mig där och se ta plats
bland gästerna med, jag fick också i arbetet
gå ut efter sauen på stället, både vid slätten
av gräs och klöver, såväl som sädeskruten, jag
fick också särskilt beröm av de gamla (slätt)
kararna Gubbarna de förundra sig och säga va
lia go som de gamle slättkararna, att högens
och att rävsas för hand, Utmost Råms å der
stora marker (marker) var berusna med gräs på omkring
två alnars längd i bland, godrats både riktiga
verktyg och folk som kunde skjuta dem, när
argret utmed än var huggat, den sista skansen
klar brukte de slättlaget att ge upp en lång
draget

Jag alla samfällt på en gång flera långa tjut
ganns de andra på någon annan plats som hade
slut gjorde de sammalides, då kunde man på
höra någon till ex säga, de hade anknyttad eller
ansluttat till Foresta eller med mässan till Billings
djupedal eller Hallarehus, det var ett tillkännagivande
de då slätten var slut där ingen ville vara (bak) efter
Så många gånger gick man kapphuggning ut-
läm de olika lagren. Utmed ännu var på flera
ställen, eller platser som var spår av Fornfita
bebyggelse på en grannplan som då ägdes av en
kunds vid namn Sven Persson, ganns en hel del
minnes stenar, påminnande om en så kallad
sammaning eller dylikt, på ett par ställen stod
långa höga stenar på ända i jorden, vidare
påminnte även de gamla husen med så kallade
Båla väggar, tjocka ekplankor som låg på längden
mellan upprätta stulpar, ett överstöd med inre

Juan och året 1639, vittnade om gammal bebyggelse Överträdet såu över en bår. Till den gamla lagan länkan som ägdes då av dils Tarkstens Storkhus. Gården bestod av fyra sammanbyggda länkor. Med en ingångsport från byggnaden en annan port vid matsalen här som gick ut till ägorna (Vången) det var på detta Ställe, enligt vad jag hörde berättas, att en dräng och en flicka förenade till sammans, drängen gick och fick kärleksbrevet till flickan, men han hade en annan kär som skulle komma dit en lördagskväll vilket han också gjorde, drängen på stället var inte säker på att han kunde klä upp sin motståndare utan när en tid portgätn gjorde han upp en krigsplan som bestod i att försöka skrämma den enlige motståndaren. Han visste då att en lördagskväll skulle få sin annan komma igen han tog berget och gillrade upp en gammal Flöjlsbåsa

Sam var laddad med krut, och sattes den med
ett snöre i förbindelse med en så kallad låga.
en liten smal och låg träport som han brukade
att gå igenom, börsen bands i en gammal vagn
i motsatta port, jäman vid 10 tiden var händer
inte ett dån och ett brak, en plöjt o en knall så
gårdens folk rusade upp o skulle se vad som stod
på ingenting syntes, pojken trodde att karestan
var skjuten, ansåg det var inte farligt börsen
var för det första endast laddad med krut, för det
andra riktad så den inte skadade vagnen, Men han
som blev rädd och sprang för livet det var
den enlige Fästmannen, Han trodde den andre
rivalen krängen låg och skjut efter honom
och kom aldrig hit mera. Drängen på stället
skrällade och mädde bra för att han kunnat skrä
ma och lura sin rival, även husband folket hade
mycket roligt åt händelsen när de gick reda på
förhållandet

Mitt i byn var en så kallad bygata, det kallades vanligen för gatan, en benämning som förskam ofta der en samfärd inhiugnad vilken bestod av stengärdesgård mer eller mindre på båda sidor om den samfärdta gatan der byns svin, ankor, gårs, hade fritt tillträde. På denna plats kördes även korna på fäladens bete om kvällarna och hämtades om morgnarna och den väg korna drevs fram och tillbaka kallades därför för fädrövt, eller den väg der korna (fän) drevs, denna gemensamhetsgata hade fyra händers rättighet i. Den gräset var höstat i vägen och på åker gick krogen skamma sig på så kallad (Avsad) bättre gräsbete. Jag hade den förmanen att driva krogen, bland dessa var en halv sam var en 8 månader gammal som vi kallade för Ukeke. Denne hade för vana att om morgnarna

Springa in i något buskage och gömma sig
och stod alldeles tyst, jag hade ett färligt bry och
besvär att gå runt med honom, Enellertid
kam jag att tänka på ett arbete som min
gamla slottsvär brukt i bland att säga att
någon som sprang och hade bränt att den
springer som den hade en nål i ändan
jag tänkte då jag får försöka att ^(änna) det värk-
ligen kan ha någon verkan, och tog därför
några brännässlor, lyfte ett litet tag på barm-
ben (rampen) på kalven och satte nälorna mot
den och under denna, förmår det fick ögon-
kläcklig verkan Ucke Maue satte en i vildaste
galopp från hela sällskapet, kam han och in
i stallet långt innan jag han kom med de
övriga kreaturen, där jag kam han kam den
sna dattum på stallet och mätte mig och sade
jag vet inte var där va på Ucke Maue men han

kan han långt före de andra krogen, ja
tycker ha som han va svullen där på, der e
vår värd som har stukad honom, en vespa
ella brams. Jag teg o va okunni, jag visste nok
varför han skyndade sig hem, det hjälpte
också framdeles, från den den var Hoke alltså
i tiden när det gälde vägen till eller från betet
Gamla Huomar Elisbeth Thorstensen i Rönne
talade om gamla tidens svärigheter och handel
ser, hennes man Nils Thorstensen hade en
gång i tiden tagit studenten, men var rätt
besviken på sprit, enligt vad han berättade, men
lite höjdragen och stortalig var han likväl
ända. Han var rätt glad åt att röka sin långpipa
och såkte då ystad tobak ärligt och godt, så
en dag skämtar hans fru med honom och säger
va e de du röker i de Nils, ja tror de e gamla
bassa (Torkade tobakshussar) Nils ble lilla för
närmand

O så de då Trouer hun att min nöd skälles
blåi san stour san ja skälles råga gamla
bassa, twaj, anaj dan skälles ja får gam te
boden o köpa mig en kardus tobak. En annan
gång skämtade han med honom, när var lite ostä-
dad och sade till honom, ja tycker du ser ut
i ba stails som en riktig sjustugubbe (fattig husgubbe)
stails svarade då och sade va sir du sair ja ut
och liknar en sjustugubbe, så ja gum lekna
du min sjustukarring då.

År 1868 var en besvärligt år även här brödet tröt
vår säden var dålig lika så regn. Lisbeth kammande-
sade då drängen att hugga lite råg en par trawar
den ena dagen den andra dagen bars de skärvarna
(negerna) in på logan, en trätock sattes upp på
logan negerna stogs (daskades) på denna regn
dröslade de, sedan samlade den i en liten hög
samt kastades med en liten kast skoppa der

blev en skäppa råg, brännen satte en häst
på en vagn. Tog säcken med råg och köide till
Djyvedals Målla som ligger vid Rönne å.
Fick ^{vis} säcken malen med sig hem. Han satte
i deg om kvällen bakade morgnarna derpå
så om middagen vankades det nytt bröd.
Ja min gamla matmor Lisbeth var 82 år 1899
han hade varit med i hembränningsens dagar
och så, fast ståtlig kanträn räddde även då, men
ransjövärning i hemmen fick man inte utan brännin
serverades dagligen. En både ung och gammal
Om morgnarna serverades gränt bröd varpå en
sup slog på brödet, en sup tog extra en karam
gick att skölja ner brödet med. Fruntimmerna
deremot fick i regel bara en sup, pojkar eller
både bara som de också kallades fick bara
vars en halv sup. Till brödet något smör eller
annat serverades ej när brännin serverades.